

Utlåtande 2004: RI (Dnr 302-3036/2003)

Centralt samrådsorgan mellan staden och kolonirörelsen i Stockholm

Hemställan från gatu- och fastighetsnämnden

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Stadsdelsnämnderna ges i uppdrag att bilda samrådsorgan mellan staden och kolonirörelsen i Stockholm (FSSK), i enlighet med gatu- och fastighetsnämndens förslag.
2. Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd ges i uppdrag att vara sammankallande i samrådsorganet.

Föredragande borgarrådet Annika Billström anför följande.

Ärendet

Med anledning av en skrivelse till nämnden från föredragande borgarråd, *bilaga*, har gatu- och fastighetsnämnden den 9 september 2003 behandlat ett ärende om ett centralt samrådsorgan mellan staden och kolonirörelsen i Stockholm. Vid stadsdelsreformens införande 1997 övergick förvaltningsansvaret för koloniverksamheten till stadsdelsnämnderna. Gatu- och fastighetsnämnden ansvarar för planering och anläggande av nya koloniområden inom kommungränsen samt investeringskostnaderna i anslutning till genomförandet. Förutom ovanstående har Affärsområde (AO) Egendom på gatu- och fastighetskontorets fastighetsförvaltning förvaltningsansvaret för koloniområden utanför kommungränsen.

Gatu- och fastighetsnämndens förslag är att stadsdelsnämnderna tar på sig ansvaret att bilda ett samrådsorgan mellan stadsdelsförvaltningarna, kolonirörelsen i Stockholms (FSSK), miljöförvaltningen och

relsen i Stockholms (FSSK), miljöförvaltningen och stadsbyggnadskontoret. Tjänstemän från gatu- och fastighetskontoret och jurist från juridiska avdelningen adjungeras till samrådsorganet som sakkunnig hjälp. Detta gäller främst då nu gällande arrendeavtal upphör och ska nyupplåtas. Flertalet av arrendeavtalen för koloniområdena tecknades 1985 och upphör 2010 efter en 25-årig avtalsperiod.

Remisser

Ärendet har för synpunkter remitterats till stadsledningskontoret (SLK) samt stadsdelsnämnderna i Hässelby-Vällingby, Katarina-Sofia och Liljeholmen. Dessutom har Föreningen Storstockholms Koloniträdgårdar (FSSK) inkommit med ett yttrande att de är positiva till förslaget.

SLK påpekar att det inte finns någon övergripande policy eller regelverk för dessa frågor inom staden. Ansvar för verksamheten och dess utveckling åvilar de respektive nämnderna. Samråd bör ske för att åstadkomma bästa service till medborgarna inom de resursramar som finns tillgängliga. Dialog med brukare bör ske som en del i kvalitetsarbetet. Samrådsarbetet bör drivas av dem som har ansvar för verksamheten. I detta fall torde både stadsdelsnämnderna och gatu- och fastighetsnämnden ha intresse av att samrådsformer utvecklas. Lämpliga former bör i första hand utvecklas genom dialog mellan dessa nämnder och inte genom centrala uppdrag.

En översyn av stadens politiska organisation pågår i form av den s.k. SPO-utredningen. Utredningen ser bl.a. över ansvarsfördelningen mellan kommunstyrelsen och olika nämnder. De förslag som skall lämnas vid kommande årsskifte förväntas innehålla principiella förslag till hur ansvar skall fördelas och om hur samråd skall ske mellan nämnder. Förslagen och de beslut som följer av dem kan bli vägledande för hur en samrådsorganisation för koloniträdgårdsfrågor skulle kunna utformas.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd anser att ett gemensamt samrådsorgan mellan staden och koloniträdgårdsrörelsen i Stockholm är nödvändigt för att tillgodose att alla koloniföreningar behandlas likvärdigt och för att arbetet med att upprätthålla arrendeavtal, och övriga handlingar som reglerar verksamheten inom koloniområdena kan utföras rationellt.

Samrådsorganet bör ledas av en representant utsedd av stadsdelsförvaltningarna. Stadsdelsförvaltningarna bör representeras med minst en representant vardera från innerstaden, söderort och västerort. Gatu- och fastighetskontoret och övriga förvaltningsrepresentanter förväntas biträda samrådsorganet utan att det innebär några kostnader för samrådsorganet eller

utan att det innebär några kostnader för samrådsorganet eller stadsdelsförvaltningarna. Samrådsorganet föreslås få namnet Stockholms koloniträdgårdsråd.

Katarina-Sofia stadsdelsnämnd anser att stadens behov av ifrågavarande samrådsorgan behöver belysas närmare. Vidare bör Föreningen Stor-Stockholms Koloniträdgårdar tillfrågas om föreningen har behov av att samrådsorganet bildas. Av ärendet framgår inte föreningens uppfattning. Nämnden anser vidare att det kan finnas skäl att undersöka om nuvarande arbetsformer inom staden är tillfyllest för att säkerställa en likvärdig behandling av koloniföreningarna.

Liljeholmens stadsdelsnämnd anser att ett centralt samrådsorgan kan vara en värdefull tillgång när övergripande frågor som ändring av arrendeavtal, medlemsavtal, normalstadgar, hembuds- och värderingsfrågor, bygglovsfrågor samt miljöfrågor ska utredas. I detta samrådsorgan bör FSSK ingå samt representanter från stadsbyggnadskontoret, miljöförvaltningen och från några av de stadsdelsförvaltningar som har de flesta kolonilotterna på sitt område. Tillgång till tjänstemän från gatu- och fastighetskontoret och juridisk hjälp bör finnas när speciella frågor tas upp.

Mina synpunkter

Koloniträdgårdar innebär en möjlighet för människor som bor i storstaden att ägna sig åt odling och rekreation. Idag finns det omkring 80 kolonilottsområden i staden och de utgör därmed även en viktig del i stadens utbud. När stadsdelsnämndsreformen tog stadsdelsnämnderna över stadens ansvar för koloniträdgårdsfrågorna. Det diskuterades då även vilken typ av beslut som bör handläggas i någon form av samrådsgrupp. Sådana frågor kan vara normalförslag till arrendeavtal mellan stadsdelsnämnden och föreningen, upplåtelseid, arrendeavgifter, medlemsavtal, normalstadgar och ordningsregler, hembuds- och värderingsfrågor, bygglovsfrågor samt miljöfrågor.

Jag håller med gatu- och fastighetsnämnden samt remissinstanserna om att det är positivt att koloniträdgårdsfrågorna, genom stadsdelsnämndsreformen, fått större lokal förankring. De allra flesta kolonister har kolonilott nära sin bostad och koloniträdgårdarna fungerar ofta även som parkområde i stadsdelen.

Vad gäller långsiktiga frågor av ekonomisk eller juridisk karaktär kan det emellertid vara en poäng att staden för en gemensam talan gentemot Föreningen Storstockholms Koloniträdgårdar (FSSK). Även för att garantera att föreningar behandlas på likvärdigt sätt över hela staden anser jag att

ningar behandlas på likvärdigt sätt över hela staden anser jag att samrådsformerna mellan staden och kolonilottsrörelsen bör utvecklas. Därför föreslår jag att stadsdelsnämnderna ges i uppdrag att bilda samrådsorgan mellan staden och kolonirörelsen i Stockholm (FSSK), i enlighet med gatu- och fastighetsnämndens förslag.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Kristina Axén Olin*, *Sten Nordin* och *Mikael Söderlund* (alla m) och *Jan Björklund* (fp) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. avslå föredragande borgarråds förslag
2. därutöver anföras.

Koloniträdgårdar, odlingslotter och liknande har genom åren skapat grannskapsvärden och gemenskap som varit positiv för många människor. Att hitta hållbara argument för att staden skall inrätta ett specifikt samordningsorgan med kolonirörelsen är dock svårt. Det finns idag ungefär 3000 koloniträdgårdar och 4000 så kallade fritidsträdgårdar i Stockholm. Det är självskrivet att staden skall ha god kontakt med de som nyttjar koloni- och fritidsträdgårdar och detta kan givetvis åstadkommas även utan stora centrala samordningsorgan. Förvaltningsansvaret för koloniverksamheten bör därutöver centraliseras.

Ett införande av ett nytt samordningsorgan skulle dessutom te sig märkligt då staden uppenbarligen klarar kontakten med andra stora grupperingar utan den typen av organisation. Villaägarna är betydligt fler än de som nyttjar koloniträdgårdar, men ingen hävdar att staden inte klarar kontakten med villaägarna utan ett centralt samordningsorgan.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Stadsdelsnämnderna ges i uppdrag att bilda samrådsorgan mellan staden och kolonirörelsen i Stockholm (FSSK), i enlighet med gatu- och fastighetsnämndens förslag.

2. Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd ges i uppdrag att vara sammankallande i samrådsorganet.

Stockholm den

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Anette Otteborn

ÄRENDET

Gatu- och fastighetsnämnden beslutade den 9 september 2003 bl.a. följande

1. Gatu- och fastighetsnämnden hemställer hos kommunstyrelsen att ge stadsdelsnämnderna i uppdrag att bilda samrådsorgan mellan staden och kolonirörelsen i Stockholm (FSSK).
2. Nämnden underrättar stadsdelsnämnderna om beslutet.

Reservation anfördes av *Sten Nordin m.fl.* (m), *Ulf Fridebäck m.fl.* (fp) och *Björn Nyström* (kd) enligt följande.

Gatu- och fastighetsnämnden beslutar

1. att i huvudsak godkänna kontorets förslag till beslut
2. att därutöver anföra

Koloniträdgårdar, odlingslotter och liknande har genom åren skapat grannskapsvärden och gemenskap som varit positiv för många människor. Det är dock svårt att hitta hållbara argument för att staden skall inrätta något specifikt samordningsorgan med kolonirörelsen. Det finns idag ungefär 3000 koloniträdgårdar och 4000 så kallade fritidsträdgårdar i Stockholm. Att staden skall ha god kontakt med de som nyttjar dessa är självskrivet och kan givetvis åstadkommas utan stora centrala samordningsorgan. Att införa ett sådant skulle dessutom te sig märkligt mot bakgrund av att exempelvis villaägarna är betydligt fler än de som nyttjar koloniträdgårdar. Ingen hävdar att staden inte klarar kontakten med villaägarna utan ett centralt samordningsorgan.

Gatu- och fastighetskontorets tjänsteutlåtande daterat den 15 augusti 2003 har i huvudsak följande lydelse.

Bakgrund

Roger Mogert har i skrivelse till gatu- och fastighetsnämnden 2003-06-10 föreslagit att uppdrag ges åt kontoret att utreda förutsättningarna att inrätta ett centralt samrådsorgan mellan staden och kolonirörelsen i Stockholm.

Historik

Förvaltningsansvaret för stadens koloniområden inom kommungränsen överfördes fr.o.m. den 1 januari 1997 till stadsdelsnämnderna i samband med stadsdelsreformen. I samband med stadsdelsreformens införande upphörde koloniträdgårdsrådet. Rådet bestod av politiker, tjänstemän från gatu- och fastighetskontoret samt representanter från Föreningen Stor Stockholms Koloniträdgårdar (FSSK). Rådets uppgift var att tillhandahålla nämnden sakkunnig hjälp i övergripande frågor. Till rådet fanns en arbetsgrupp bestående av tjänstemän och representanter från FSSK. Arbetsgruppen

beredde ärenden till nämnden samt ansvarade för det praktiska arbetet i kontakterna med de olika koloniföreningarna.

Kontoret föreslog i sitt tjänsteutlåtande, daterat 1996-11-14, som behandlades vid gatu- och fastighetsnämndens sammanträde den 17 december 1996 att en ny samrådsgrupp för koloniträdgårdsfrågor skulle bildas i stadsdelsnämndernas regi. Koloniträdgårdsrådet föreslog i PM, bilaga i ovanstående utlåtande, att organisationen för samrådsverksamheten i stort skulle ske i samma former och med samma sammansättning som tidigare, men med två tjänstemän från vardera gatu- och fastighetskontoret och stadsdelsförvaltningarna och därutöver en tjänsteman från vardera stadsbyggnadskontoret och miljöförvaltningen.

Gatu- och fastighetsnämnden beslöt enligt gatu- och fastighetskontorets förslag i tjänsteutlåtandet med ett särskilt uttalande från s, mp och v:

Genom att stadsdelsnämnderna nu tar över stadens ansvar för koloniträdgårdsfrågorna är det logiskt att koloniträdgårdsrådets verksamhet i dess nuvarande form upphör. Eftersom det samråd som i framtiden behövs mellan tjänstemän, politiker och kolonister sker i stadsdelsnämndernas regi, är det ej lämpligt att bibehålla en parallell organisationsstruktur.

Gatu- och fastighetsnämnden kommer dock i praktiken ha ett övergripande ansvar för arrenden, koloniträdgårdsverksamheten utanför kommungränsen samt för nyetableringar.

Ansvarsfördelningen mellan de olika förvaltningarna och koloniföreningarna

Gatu- och fastighetskontorets ansvar

För koloniområden inom kommungränsen ansvarar kontoret, på uppdrag av gatu- och fastighetsnämnden, endast för nyetablering av nya koloniområden och därmed investeringskostnaderna. Samråd sker med stadsdelsnämnderna och förvaltningarna.

Enligt avtal mellan gatu- och fastighetskontoret och stadsdelsförvaltningarna ska kontoret även tillhandahålla resurser för förhandling, avtalskonstruktion och avtalstolkning vid tvister. Förvaltningsansvaret för koloniområden, stugbyar och fjärrkolonier, utanför kommungränsen ligger på gatu- och fastighetskontorets fastighetsförvaltning, egendom.

Stadsdelsförvaltningarnas ansvar

Stadsdelsförvaltningarna har förvaltningsansvaret för hela koloniträdgårdsverksamheten inom sina respektive områden vilket bl.a. innebär arrendeupplåtelser, drift- och underhåll och reinvesteringar för uttjänta anläggningar.

Stadsbyggnadskontorets ansvar

Stadsbyggnadskontoret har ansvaret för bygglovfrågorna inom koloniområdena och har utarbetat riktlinjer för den praktiska hanteringen av dessa frågor.

Miljöförvaltningens ansvar

Miljöförvaltningen ska som tillsynsmyndighet tillse att miljöfrågorna inom koloniområdena efterlevs.

Koloniföreningarnas ansvar

Staden arrenderar ut marken till koloniföreningen som i sin tur upplåter respektive lott till sina medlemmar. Enligt arrendeavtalet ansvarar föreningen bl.a. för drift- och underhåll av anlagda ledningar, gemensamma byggnader, inhägnader och andra anläggningar inom området. I föreningens ansvar ingår även att medel för kommande underhåll fonderas.

Centralt samrådsorgan

Kontorets instämmer i vad som sägs i borgarrådets skrivelse det vill säga att koloniverksamheten i Stockholm är en viktig del av stadens miljö och för de boende i storstaden. Det är också av stor betydelse att samtliga koloniföreningar behandlas efter likställighetsprincipen vilket stadsdelsförvaltningarna har att bevaka. Frågor som i första hand måste behandlas på lika sätt är arrendeavtalens innehåll i normalförslaget, upplåtelsetid, arrendeavgifter, medlemsavtal, normalstadgar och ordningsregler, hembuds- och värderingsfrågor, bygglovsfrågor samt miljöfrågor. Även drift- och underhållsfrågorna måste i möjligaste mån behandlas likvärdigt. Kontoret anser att ansvaret för inrättande av ett centralt samrådsorgan i första hand måste ligga på stadsdelsförvaltningarna/nämnderna. I ett sådant samrådsorgan är det viktigt att representanter från kolonirörelsen, FSSK, ingår samt en representant från vardera stadsbyggnadskontorets bygglov och miljöförvaltningen.

Med hänsyn till stadsdelsnämndernas stora antal är det troligen lämpligt att nämnderna gemensamt utser ett mindre antal representanter från de stadsdelsförvaltningar som har mest erfarenhet från koloniträdgårdsverksamheten. Samrådsorganet ska då bevaka och behandla de gemensamma frågorna samt informera samtliga stadsdelsförvaltningar. Till sin hjälp ska samrådsorganet kunna adjungera tjänstemän från respektive region och fastighetsförvaltningen inom gatu- och fastighetskontoret samt jurist vid tolkningsfrågor av bl.a. avtal och stadgar.

Avtalsfrågor och arrendeavgifter

Flertalet av arrendeavtalen för koloniområdena omförhandlades och nytecknades 1985 med en upplåtelsetid om 25 år. Detta innebär att många arrendeavtal upphör att gälla under 2010 och måste nyupplåtas. Inför detta arbete är det viktigt att gatu- och fastighetskontoret samt juridiska avdelningen bistår ett blivande samarbetsorgan med sina kunskaper. I anslutning till arrendeavtalens omförhandlingar bör arrendeavgifterna ses över.

Kontorets förslag

Kontoret föreslår att gatu- och fastighetsnämnden hemställer hos kommunstyrelsen att ge stadsdelsnämnderna i uppdrag att bilda samrådsorgan mellan staden och kolonirörelsen i Stockholm (FSSK) samt underrättar stadsdelsnämnderna om beslutet.

REMISSER

Ärendet har för synpunkter remitterats till stadsledningskontoret samt stadsdelsnämnderna i Hässelby-Vällingby, Katarina-Sofia och Liljeholmen. Dessutom har Föreningen Storstockholms Koloniträdgårdar (FSSK) inkommit med ett yttrande att de är positiva till förslaget.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, daterat den 3 november 2003, har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontorets synpunkter

Ansvar för koloniträdgårdsfrågor är fördelat på stadsdelsnämnder och gatu- och fastighetsnämnden enligt vad som anges ovan. Det finns ingen övergripande policy eller regelverk för dessa frågor inom staden. Ansvar för verksamheten och dess utveckling åvilar de respektive nämnderna. Samråd bör ske för att åstadkomma bästa service till medborgarna inom de resursramar som finns tillgängliga. Dialog med brukare bör ske som en del i kvalitetsarbetet.

Samrådsarbetet bör drivas av dem som har ansvar för verksamheten. I detta fall torde både stadsdelsnämnderna och gatu- och fastighetsnämnden ha intresse av att samrådsformer utvecklas. Lämpliga former bör i första hand utvecklas genom dialog mellan dessa nämnder och inte genom centrala uppdrag.

En översyn av stadens politiska organisation pågår i form av den s.k. SPO-utredningen. Utredningen ser bl.a. över ansvarsfördelningen mellan kommunstyrelsen och olika nämnder. De förslag som skall lämnas vid kommande årsskifte förväntas innehålla principiella förslag till hur ansvar skall fördelas och om hur samråd skall ske mellan nämnder. Förslagen och de beslut som följer av dem kan bli vägledande för hur en samrådsorganisation för koloniträdgårdsfrågor skulle kunna utformas.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade den 16 december 2003 att överlämna och åberopa stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande, daterat den 26 november 2003, har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen anser att ett gemensamt samrådsorgan mellan staden och koloniträdgårdsrörelsen i Stockholm är nödvändigt för att tillgodose att alla koloniföreningar behandlas likvärdigt och för att arbetet med att upprätthålla arrendeavtal, och övriga handlingar som reglerar verksamheten inom koloniområdena kan utföras rationellt.

Samrådsorganet bör ledas av en representant utsedd av stadsdelsförvaltningarna. Stadsdelsförvaltningarna bör representeras med minst en representant vardera från innerstaden, söderort och västerort. Gatu- och fastighetskontoret och övriga förvaltningsrepresentanter förväntas biträda samrådsorganet utan att det innebär några kostnader för samrådsorganet eller stadsdelsförvaltningarna.

Samrådsorganet föreslås få namnet Stockholms koloniträdgårdsråd.

Katarina-Sofia stadsdelsnämnd beslutade den 11 december 2003 att överlämna och återopa stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Katarina-Sofia stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande, daterat den 5 december 2003, har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningens synpunkter

Stadsdelsförvaltningen delar borgarrådets och gatu- och fastighetsnämndens uppfattning att koloniföreningarna ska behandlas på ett likvärdigt sätt. Här avses främst frågor rörande arrendeavtalens innehåll, upplåtelseid, arrendavgifter m.m.

Förvaltningen anser dock inte att frågan om likvärdig behandling är ett tillräckligt motiv för att inrätta ifrågavarande samrådsorgan tillsammans med kolonirörelsen. Det är stadens eget ansvar att se till att likvärdigvårdighetsaspekter beaktas. Emellertid kan det finnas skäl att undersöka om nuvarande arbetsformer inom staden är tillfyllest för att säkerställa en likvärdig behandling av koloniföreningarna.

Stadsdelsförvaltningen kan inte utesluta att det finns skäl att inrätta ett samrådsorgan tillsammans med kolonirörelsen i Stockholm, men förvaltningen anser att stadens behov av ett sådant organ behöver belysas närmare. Vidare bör Föreningen Stor-Stockholms Koloniträdgårdar tillfrågas om föreningen har behov av att samrådsorganet bildas. Av ärendet framgår inte föreningens uppfattning. Remissen har inte heller tillställts kolonirörelsen för yttrande.

Liljeholmens stadsdelsnämnd beslutade den 27 november 2003 att överlämna och återopa stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Liljeholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande, daterat den 28 oktober 2003, har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att ett centralt samrådsorgan kan vara en värdefull tillgång när övergripande frågor som ändring av arrendeavtal, medlemsavtal, normalstadgar, hembuds- och värderingsfrågor, bygglovsfrågor samt miljöfrågor ska utredas. I detta samrådsorgan bör FSSK ingå samt representanter från stadsbyggnadskontoret, miljöförvaltningen och från några av de stadsdelsförvaltningar som har de flesta kolonilotterna på sitt område. Tillgång till tjänstemän från gatu- och fastighetskontoret och juridisk hjälp bör finnas när speciella frågor tas upp.

Skrivelse angående centralt samrådsorgan mellan staden och kolonirörelsen i Stockholm

I samband med stadsdelsnämndsreformen tog stadsdelsnämnderna över stadens ansvar för koloniträdgårdsfrågorna. Gatu- och fastighetskontoret gavs i praktiken ett övergripande ansvar för arrenden, verksamheten över kommungränsen och nyetableringar. Det diskuterades då även vilken typ av beslut som bör handläggas i någon form av samrådsgrupp. Sådana frågor kan vara normalförslag till arrendeavtal mellan stadsdelsnämnden och föreningen; medlemsavtal, stadgar etc. mellan föreningarna och lottinnehavarna; miljöfrågor; utvecklingsfrågor samt plan- och bygglov.

Koloniträdgårdar innebär en möjlighet för människor som bor i storstaden att ägna sig åt odling och uteliv. Den sociala roll som koloniträdgårdarna spelar bör emellertid understrykas och förstärkas. Idag finns det 75 kolonilottsområden i staden och de utgör därmed även en viktig del i stadsbilden.

Jag är positiv till att koloniträdgårdsfrågorna genom stadsdelsnämndsreformen fått större lokal förankring och karaktär. Emellertid anser jag att former och förutsättningar för att inrätta ett centralt samrådsorgan mellan staden och kolonirörelsen i Stockholm bör studeras. Det är viktigt att föreningar behandlas på likvärdigt sätt över hela staden, både vad gäller avtal, driftfrågor och utvecklingsmöjligheter. Eftersom gatu- och fastighetskontoret har det övergripande ansvaret i staden är det rimligt att frågan utreds där. För att även stadsdelsnämnderna ska få inkomma med synpunkter kan nämnden därefter hemställa hos kommunstyrelsen om eventuella organisationsförändringar.

Roger Mogert (s)